

MKV\_VESP

Veřejná politika

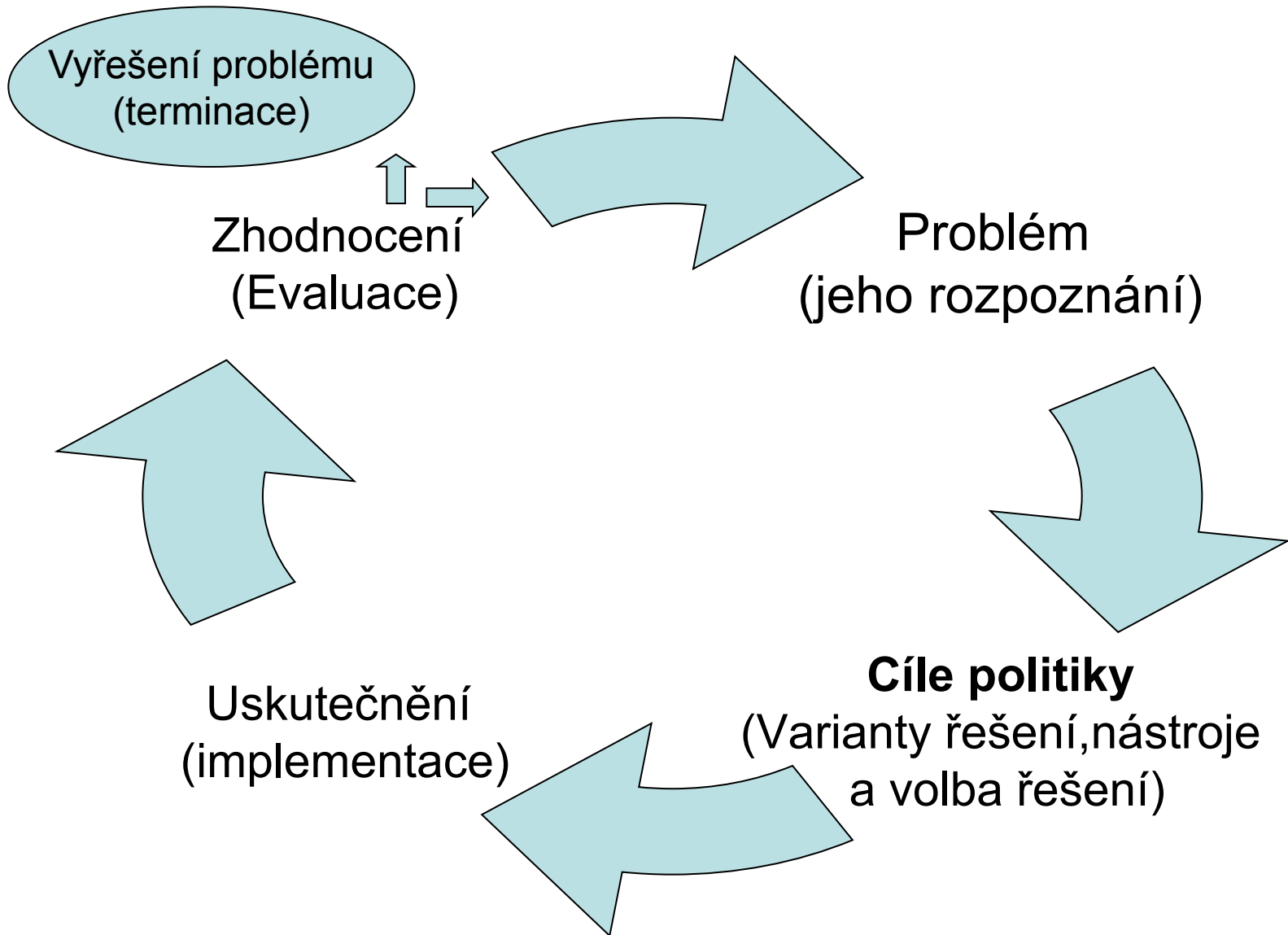
# Pojem veřejná politika

Zde napomůže angličtina....

- *Polity*:
  - Konkrétní nebo **existující řád**, instituce.
- *Politics*:
  - **Proces** a dynamická složka vytvářené politiky.
  - Ohled na různé zájmy a konflikty.
- *Policy*:
  - Obsah, výsledek, materiál, **cíl**, konkrétní politika.

Konkrétní politický řád tvoří rámec (*polity*), v němž na základě strategie politického konfliktu a konsensu (*politics*) vzniká materiální stránka (*policy*)

# Politický cyklus



# Utváření politické agendy

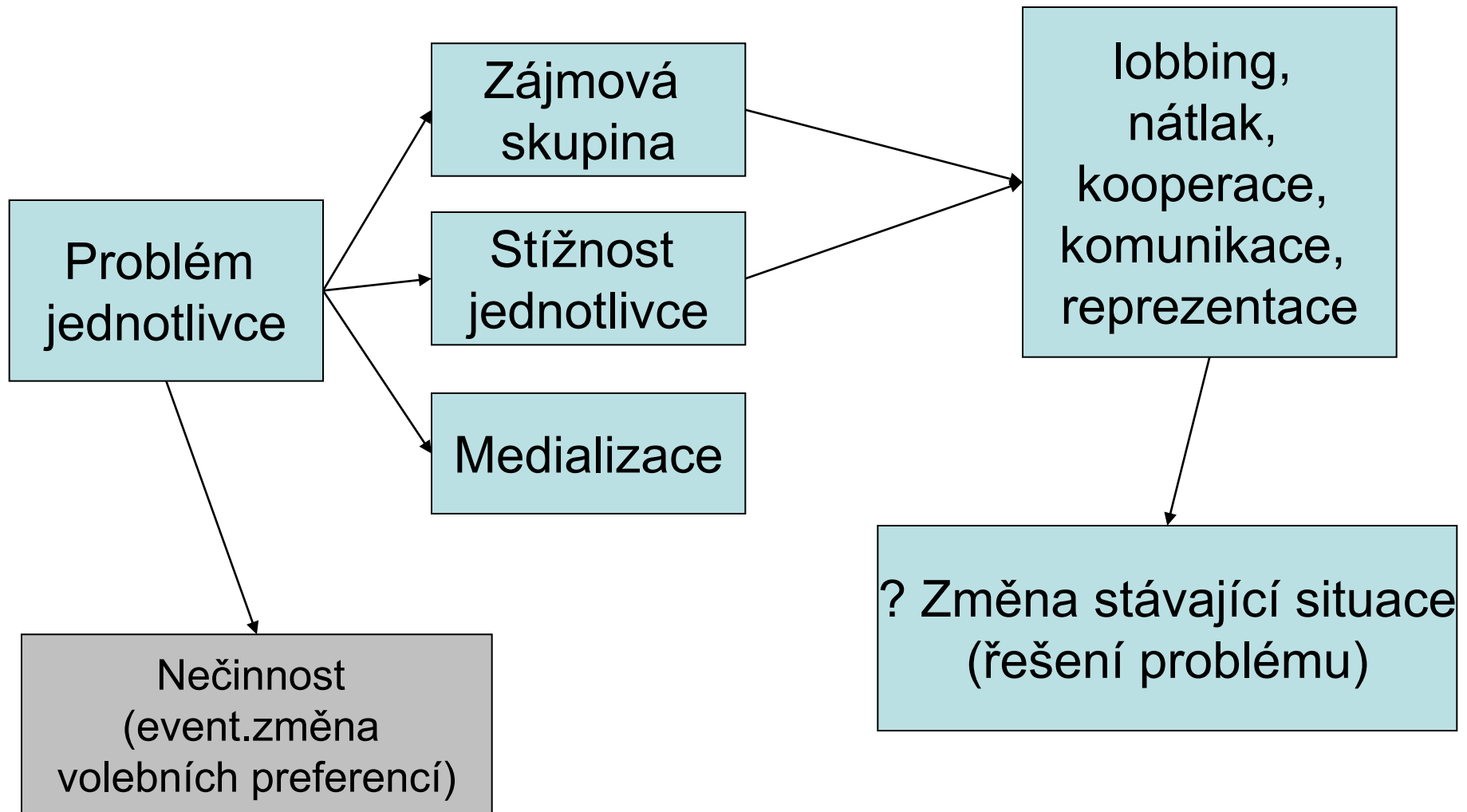
- Proč se některé problémy „řeší“ a jiné ne?
- Jak vláda „rozpoznává problém“ a jak jej prezentuje veřejnosti?
- Kdo je iniciátorem nastolení diskuze o problému?

# Problém a jeho rozpoznání

- Proč se některé problémy „řeší“ a jiné ne?
- Nastolení problému (jednotlivec, zájmová skupina, media, zvolení zástupci)
- Vlastnosti „dobrého“ problému
  - Problém ovlivňuje většinu společnosti
  - Je srozumitelný a řešitelný
  - Je schopen ve správný čas generovat „dramatický“ efekt pro media

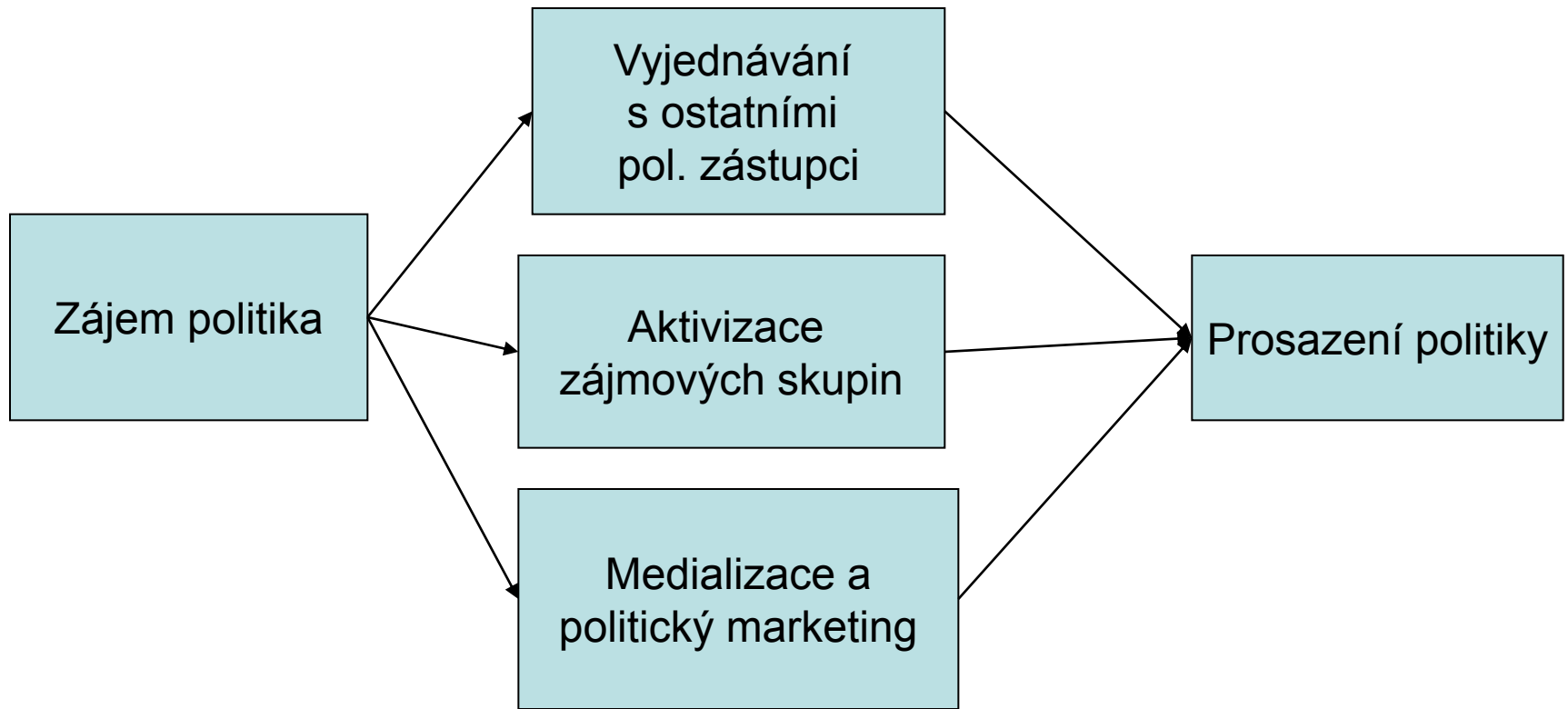
# Politická agenda

## možnost 1 – občan má problém



# Politická agenda

## možnost 2 – politik má zájem





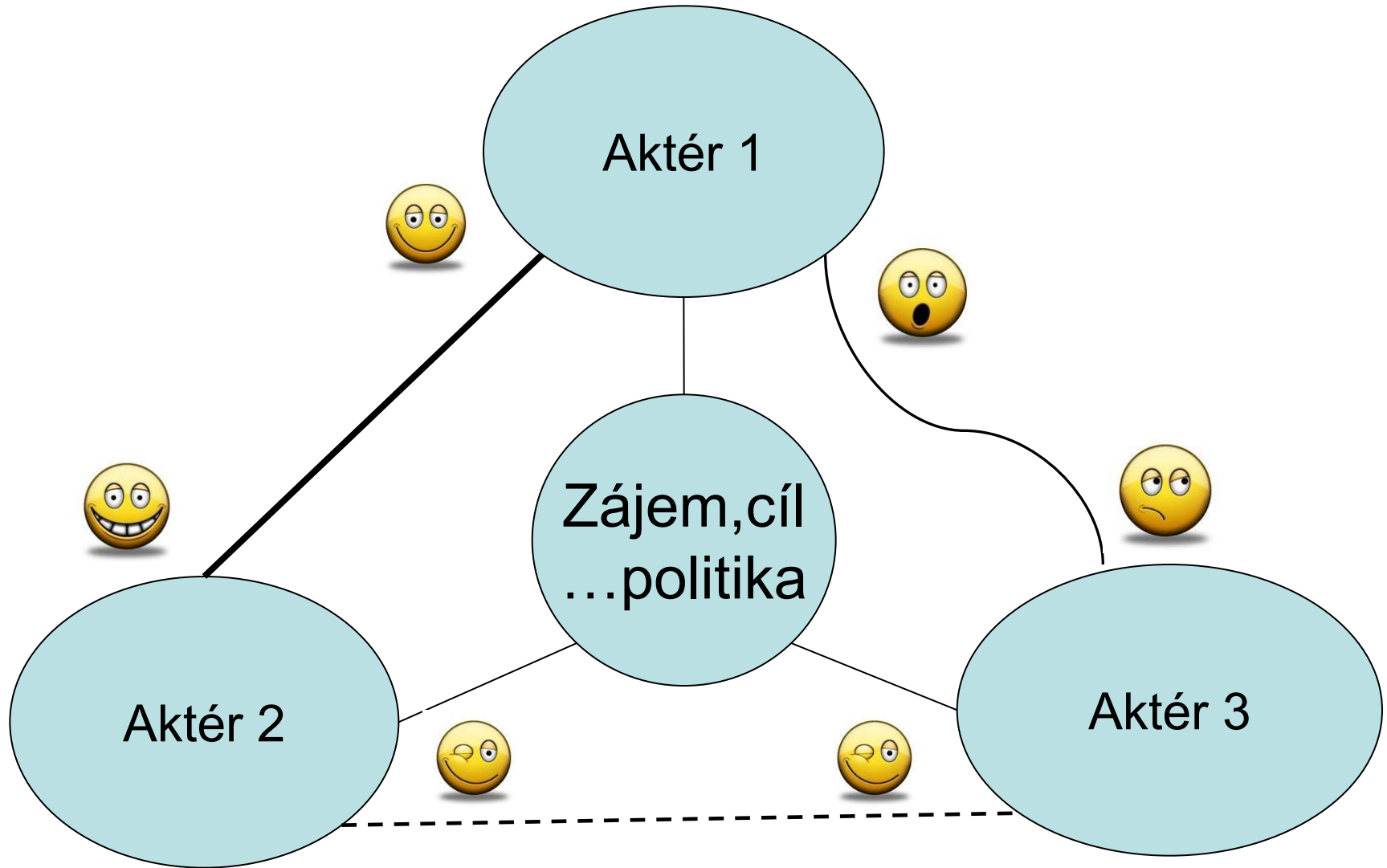
© 2007 Tribune Media Services, Inc. All rights reserved.

6/21

“Honesty may be a good policy, but I’m not convinced it makes financial sense.”



# Politické sítě



# Koncepce politických sítí

Zúčastnění aktéři (politici, odborníci, úředníci, zájmové skupiny,..) ovlivňují výsledek prostřednictvím vlastního nasazení a angažovanosti, přičemž podléhají vlivu pravidel a postupů.

Z různých kombinací aktérů a pravidel jsou různé výstupy.

Ty jsou ovlivněny:

- Sílou vazeb mezi aktéry.
- Stupněm flexibility systému.
- Právním a tržním prostředím.
- Druhem sítě (např. otevřenost x uzavřenost vůči novým aktérům).

Akcentován je důraz na nehierarchické pojetí procesu interakcí.

Sítě mohou být stabilní i nestabilní. Např. iron triangle – stabilní síť v USA (zájmové skupiny, vládní agentury, kongres)

# Literatura

- Povinná
  - Potůček-veřejná politika – kpt.1-3
  - *DSO KVTPVP – kpt.1-3*
- Doporučená
  - Fiala, Schubert – Moderní analýza politiky – kpt.1, 3
  - Colebatch – Úvod do policy
  - Problémy definování a prosazování veřejného zájmu – Sborník KVE, ESF-MU 1999

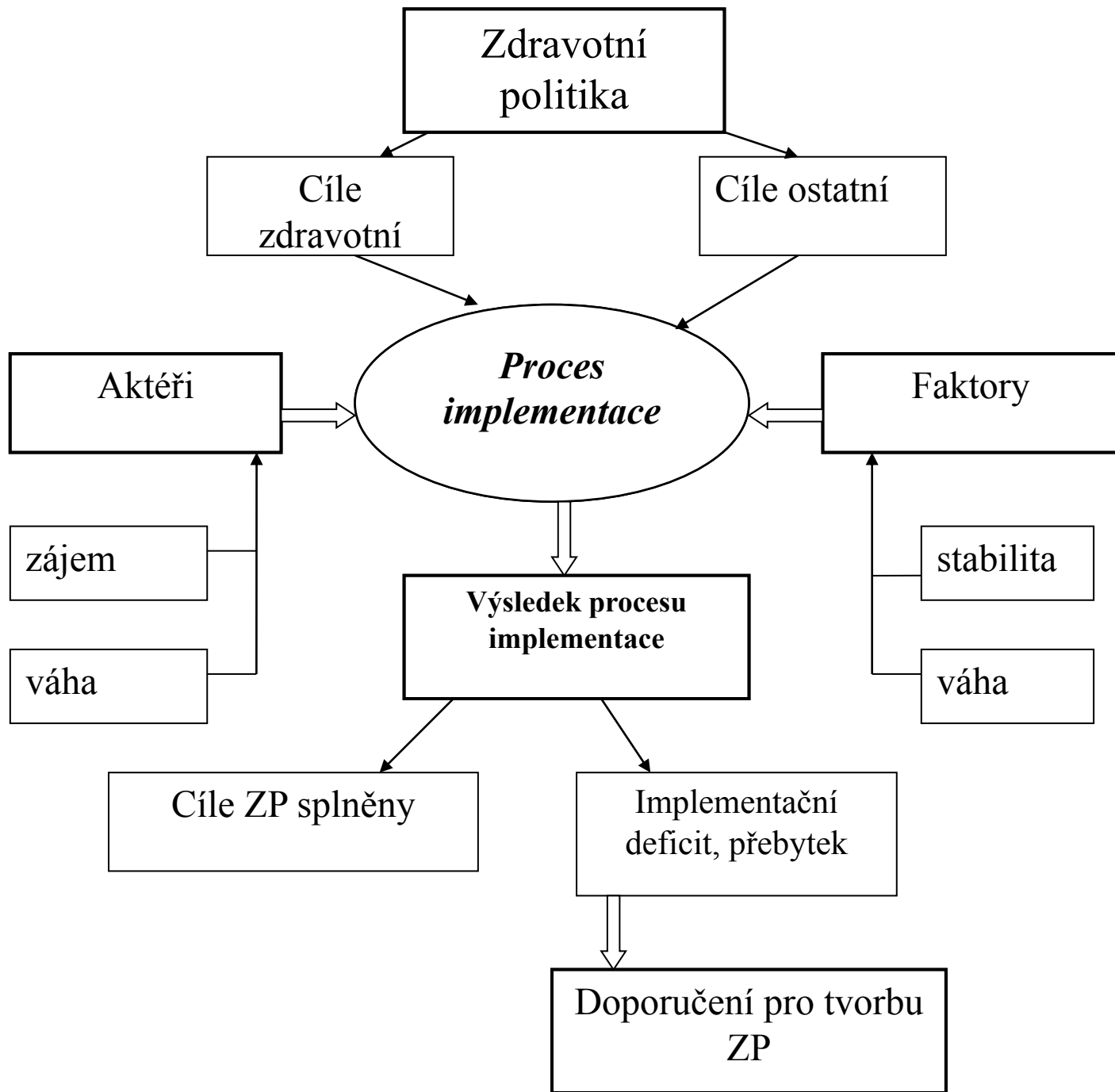
# Implementace – uskutečnění politiky

Struktura:

- Uskutečnění rozhodnutí...definice
- Přístupy
  - Top-down x bottom-up
  - Principal-agent teorie
  - Teorie volby nástrojů
- Implementační styly
- Case studies

# Pojem „implementace“

- Implementace jako **stav uskutečnění**.  
Vztah mezi zamýšlenými cíli a výsledkem
- Implementace jako **proces realizace**, na povaze interakcí mezi aktéry závisí  
výsledek programu
- Implementační deficit - rozdíl mezi  
původně plánovaným cílem a skutečně  
pozorovaným výsledkem



# Přístupy k analýze implementačního procesu

- Shora dolů (top-down)
- Zdola nahoru (bottom-up)
- Syntetizující přístupy
- Pomocné přístupy
  - Principal-agent teorie
  - Teorie volby nástrojů

# Top-down - soubor podmínek

- Jasně a konzistentní cíle programu.
- Adekvátní teoretický kauzální model vlivu (impact-model).
- Právně strukturovaný implementační proces.
- Angažování, s programem loajální a kompetentní úředníci.
- Podpora zájmových skupin a politických autorit, politická legitimita programu.
- Stabilita sociálně ekonomických podmínek, jejich změny, které nenarušují podstatně politickou podporu nebo kauzální model.



# Top-down analýza

- (-) **tendence podceňovat vliv dalších aktérů** na proces implementace.
- (-) metoda je jen obtížně uplatnitelná tam, kde **centrální úroveň chybí**, nebo na rozhodování má vliv skupina činitelů na centrální úrovni, přičemž žádná tato skupina nemá převažující vliv.
- (+) když cílem analýzy je zjistit výhradně **efektivnost programu** nebo v oblastech, kde je dominantní jeden veřejný program.
- (+) když existuje **jednoznačná legislativa** a tam kde jsou v rámci výzkumu zjišťovány spíše **průměrné výsledky** před regionálními odlišnostmi.

# Bottom-up analýza

- Identifikace sítě účastníků
- Zkoumání jejich cílů, strategií, aktivit a kontaktů.
- Identifikace aktérů zapojených do plánování, financování a provádění vládních i nevládních programů.

# Bottom-up analýza

- analýza problémů, které jednotliví aktéři pocítují a strategiemi vytvořenými pro jejich řešení.
- Tento přístup umožňuje zjišťování všech účinků programu.
- (-) přeceňování vlivu jednotlivých aktérů a periferie (ve vztahu k centru).
- (-) neschopnost vyjít z explicitní teorie faktorů ovlivňujících implementaci veřejného programu.
- (+) když se na implementaci programu podílí větší množství mocensky nezávislých institucí, případně tam, kde neexistuje jednoznačná legislativní úprava daného politického procesu.

# Principal-agent teorie

- Vyvinuta k vysvětlení rozdílů mezi záměrem politiky a způsobem jakým ji úředníci realizují
- Úředník x politik, právník x klient, lékař x pacient
- Nutná „dobrá vůle“ agenta vyhovět přání klienta, klientův zájem však nemusí být zájmem agenta
- Tvůrce politiky musí počítat s vlivem úředníků na proces implementace.

# Teorie volby nástrojů

- Realizace politiky vyžaduje využití různých nástrojů
- Teoreticky může být pro splnění daného cíle jakýkoliv nástroj.
  - Některé nástroje jsou však vhodnější než jiné
- Nástroje skutečné
  - Informace, dotace, daně, regulace, státní podnik, přímé opatření
- Nástroje procedurální
  - Distribuce informací, výzkum, poradní komise, institucionální reforma

# Faktory ovlivňující proces implementace

- Vnitřní x vnější
  - Restrukturalizace ministerstva x Nový zákon mají vliv na realizaci cíle
- Předvídatelné x nepředvídatelné
  - Reakce cílové skupiny x povodeň
- Silné x slabé (svým vlivem)
  - Vliv suchého léta na: dotační program do zemědělství x program na podporu výstavby azylového bydlení

# Aktéři

<b>Vládní aktéři</b>	<b>Nevládní aktéři</b>	
Zvolení zástupci	Politicko-ekonomické struktury	Výzkumné organizace
Jmenování úředníci	Firmy	Politické strany
	Zaměstnanci	Massmedia
	Veřejnost	Zájmové skupiny

# Literatura

- Povinná
  - Potůček- Veřejná politika – str.41-57
- Nepovinně doporučena 😊
  - Winkler, J. – Implementace. Brno 2002
  - Howlett, Ramesh – Studying public policy



# Horizontální a vertikální dimenze politiky

